

فارسی عمومی

گزیده‌ی سخن پارسی

فاطمه عرفانی واحد

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌الملل چابهار

نسرتین قدمگاه‌ی ثانی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد



انتشارات آردین

سرشناسه	: عرفانی واحد، فاطمه، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور	: فارسی عمومی، گزیده سخن پارسی / نویسنده فاطمه عرفانی واحد؛ نسرین قدمگاهی ثانی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.
شابک	: ۳ - ۲۵ - ۷۷۳۵ - ۶۲۲ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: ادبیات فارسی - راهنمای آموزشی - شاعران ایرانی
موضوع	: Persian literature- Study and teaching- Poets, Persian
شناسه افزوده	: قدمگاهی ثانی، نسرین، ۱۳۴۵
رده‌بندی کنگره	: PIR ۳۳۳۱
رده‌بندی دیوپی	: ۸ فا ۰ / ۷۶
شماره کتابخانه ملی	: ۸۴۸۷۱۲۸



فارسی عمومی - گزیده سخن پارسی

فاطمه عرفانی واحد - نسرین قدمگاهی ثانی

ناشر: انتشارات آرون

طراح جلد: عبدالله بهار

چاپ اول: ۱۴۰۰

چاپ صدف: ۵۰۰ نسخه

۶۵ / ۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

۳ - ۲۵ - ۷۷۳۵ - ۶۲۲ - ۹۷۸

به نام خدا

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول: سبک‌های شعر فارسی
۱۱	تعریف سبک
۱۲	سبک خراسانی
۱۳	سبک عراقی
۱۴	سبک هندی
۱۶	سبک دوره‌ی بازگشت ادبی
۱۷	سبک شعر نو
۱۸	نخستین سراینده‌گان شعر پارسی
۱۸	محمدبن وصیف سگری
۱۹	حنظله‌ی بادغیسی
۱۹	محمود وراق هروی
۲۰	فیروز مشرقی
۲۰	ابوسلیم نرگانی
۲۰	رودکی سمرقندی
۲۱	زندگانی و مرگ
۲۱	سه پیراهن یوسف
۲۱	سرای سپنج
۲۲	فردوسی توسی
۲۲	رستم و اسفندیار
۲۹	فرخی سیستانی
۳۰	باباطاهر عریان همدانی

۳۰	چند دو بیتی
۳۱	ناصر خسرو قبادیانی بلخی
۳۱	بیندیش تا چه کردی...؟
۳۳	منوچهری دامغانی
۳۴	در وصف خزان و مدح سلطان مسعود غزنوی
۳۵	حکیم عمر خیام
۳۵	چند رباعی از خیام
۳۶	سنایی
۳۶	فی ذکر العشق
۳۷	معشوق به سامان شد
۳۸	خاقانی شروانی
۳۸	ایوان مدائن
۴۱	نظامی
۴۱	داستان پیرزن با سلطان سنج
۴۳	عطار نیشابوری
۴۳	داستان مرغان
۴۷	انوری
۴۸	مولوی
۴۸	قصه‌ی آن کس که در یاری بکوفت
۴۸	قصه‌ی آن دباغ که در بازار عطاران از بوی عطر و مشک بیهوش و رنجور شد
۴۹	معالجه کردن برادر دباغ، دباغ را به خفیه، به بوی سرکس
۵۰	داستان پیر چنگی
۵۳	چند غزل از مولانا
۵۷	سعدی شیرازی
۵۷	حکایت
۵۸	حکایت دانشمند
۶۰	خیرت هست...؟
۶۰	امیر خسرو دهلوی
۶۱	وداع
۶۱	فخرالدین عراقی
۶۱	حکایت
۶۳	ابن یمین
۶۳	آنکس که بداند
۶۳	حافظ شیرازی
۶۴	ربا
۶۴	پادشه خوبان
۶۵	رهرو عشق
۶۶	تاب پنهفته
۶۷	ابوطالب کلیم همدانی

۶۷	پختگی
۶۷	آغاز و انجام
۶۸	ایرج میرزا
۶۸	شراب
۶۹	شکوهی شاگرد
۶۹	کارگر و کارفرما
۷۰	علی اکبر دهخدا
۷۰	یادآر ز شمع مرده یادآر
۷۲	ملک الشعرای بهار
۷۲	در طواف شمع
۷۳	فرخی یزدی
۷۳	آزادی
۷۳	کسی نیست
۷۴	پروین اعتصامی
۷۵	مست و هشیار
۷۶	دیده و دل
۷۷	شهریار
۷۸	نی محزون
۷۹	پرویز ناتل خانلری
۷۹	عقاب
۸۲	نیما یوشیج (علی اسفندیاری)
۸۲	داروگ
۸۳	تو را من چشم در راهم
۸۳	سیمین بهیمانی
۸۴	هوای گریه
۸۴	فریدون مشیری
۸۵	گرگ درون
۸۵	امیر هوشنگ ابتهاج
۸۵	یار به حال منظر نکرد
۸۶	سهراب سپهری
۸۶	پشت دریاها
۸۸	احمد شاملو
۸۸	تکرار
۹۲	مهدی اخوان ثالث
۹۲	چاووشی
۹۶	فروغ فرخزاد
۹۷	کسی که مثل هیچکس نیست
۱۰۳	محمدرضا شفیعی کدکنی
۱۰۳	حلاج

۱۰۵	غزلی در مایه‌ی شور و شکستن
۱۰۵	حمید مصدق
۱۰۶	سیب
۱۰۶	قیصر امین‌پور
۱۰۶	حسرت همیشگی
۱۰۷	محمدعلی بهمنی
۱۰۷	زمانه‌ی لال‌پرست
۱۰۸	فاضل نظری
۱۰۸	بی‌قرار
۱۰۸	خداحافظی تلخ
۱۰۹	افشین بداللهی
۱۰۹	من عاشق چشمت شدم...

۱۱۱	فصل دوم: سبک‌ها و دوره‌های نثر فارسی
۱۱۲	انواع نثر در زبان فارسی
۱۱۲	۱- نثر مرسل یا ساده
۱۱۲	۲- نثر بیتابین
۱۱۳	۳- نثر مصنوع
۱۱۴	۴- نثر متکلف یا فنی
۱۱۵	۵- نثر شکسته یا نگارش به شیوه زبان محاوره
۱۱۶	ابوالمعالی نصرالله منشی
۱۱۶	محاسن کلیله و دمنه
۱۱۶	داستان زاغی که می‌خواست راه رفتن کبک بیاموزد
۱۱۷	خواجه نصیرالدین طوسی
۱۱۸	آداب سخن گفتن
۱۱۹	ابوالمعالی نصرالله منشی
۱۱۹	در آیین و رسم شاعری
۱۲۰	حکایت
۱۲۱	خواجه عبدالله انصاری
۱۲۲	عقل و عشق
۱۲۴	خواجه نظام‌الملک طوسی
۱۲۴	بردباری حسین بن علی (ع)
۱۲۵	ابوالفضل رشیدالدین میبیدی
۱۲۵	از کشف‌الاسرار
۱۲۶	ابوعلی بلعمی
۱۲۶	آفرینش آدم
۱۲۸	اندر حدیث پادشاهی ضحاک تازی
۱۳۰	ابوالفضل بیهقی
۱۳۰	داستان خیش‌خانه

پیشگفتار

مهمترین شاکله‌ی هویت فرهنگی ما ایرانیان زبان و ادبیات فارسی است که با پیشینه‌ی هزار و چندصد ساله‌اش میراث معنوی همه‌ی اقوام ایرانی در این سرزمین پاک اهورایی به شمار می‌رود. از گذشته‌های دور، همه‌ی ایرانیان در گسترش و غنای زبان فارسی دست داشته‌اند؛ شواهد گویای این واقعیت تاریخی را در سخن رودکی از سمرقند، فردوسی از توس، فرخی از سیستان، فخرالدین اسعد از گرگان، بیهقی از سبزواری، انوری از ابیور، نظامی از گنجه، خاقانی از شیروان، اوحدی از مراغه، کمال‌الدین عبدالرزاق از اصفهان، سعدی و حافظ از شیراز، جامی از هرات، دهخدا از قزوین، معین از گیلان، نیما از مازنداران و صدها شاعر، نویسنده و دانشمند دیگر از جای جای حوزه‌ی تمدنی ایران بزرگ می‌توان دید.

نگاهی به فرهنگ مکتوب ملت‌ها، شعرها و سرودها، دیوان‌های اشعار، امثال و حکم و ضرب‌المثل‌ها، داستان‌ها و افسانه‌ها، نقاشی‌ها، خوشنویسی‌ها، خطاطی‌ها و هنرهای گوناگونی که به کلام و سخن و نوشته مربوط می‌شود، گسترده‌ی دامنه‌ی ادبیات را نشان می‌دهد.

از مجموعه آنچه فرهنگ ملل و ادبیات بشری را تشکیل می‌دهد، یک سری از شعرها، داستان‌ها و مثل‌ها، از چنان جایگاه و پایگاه والایی برخوردار است که نمی‌توان آنها را از زندگی مردم تفکیک کرد.

بیشتر آثار ادبی به زبان‌های دیگر ترجمه شده‌اند و این نشانگر وجود «روح» و «پیام» خاصی در آنها است که مردم دیگر هم آن «محتوا» را با فطرت خویش مأنوس می‌یابند. این مرزشکنی در ادبیات، علاوه بر جنبه‌ی محتوایی و غنای آن، جنبه‌ی زیبایی بیان هم دارد که زمین‌ها و زمان‌ها را درمی‌نوردد و یک اثر ادبی

خوب، متعلق به همه‌ی جهان می‌شود، نه کشور یا زبان خاص و به همین سبب، در قرون مختلف ماندگار می‌شود و به زبان‌های دیگر نیز ترجمه می‌شود.

در دنیای امروز یگانه چیزی که ما را به شناخت کلیت انسانی‌مان رهنمون می‌شود، در ادبیات نهفته است. این نگرش وحدت‌بخش، این کلام کلیت‌بخش نه در فلسفه یافت می‌شود و نه در تاریخ، نه در هنر و نه بی‌گمان در علوم اجتماعی. ادبیات از طریق متونی که به دست ما رسیده، ما را به گذشته می‌برد و پیوند می‌دهد با کسانی که در روزگاران سپری‌شده سوداها به سر پخته‌اند، لذت‌ها برده‌اند و رؤیاها پرورانده‌اند و همین متون امروز به ما امکان می‌دهند که لذت ببریم و رؤیاهای خودمان را پیورانیم. این احساس اشتراک در تجربه جمعی انسانی در درازنای زمان و مکان والاترین دستاورد ادبیات است و هیچ چیز به اندازه‌ی ادبیات در نو شدن این احساس برای هر نسل مؤثر نیست.

تاکنون کتاب‌های بسیاری جهت تدریس درس «فارسی عمومی» تألیف گردیده است؛ لیکن پس از سال‌ها تدریس درس فارسی عمومی در دانشگاه‌های گوناگون، دریافتم که دانشجویان نسبت به برخی از متون نظم و نثر گرایش بیشتری نشان می‌دهند. سرانجام بر آن شدم که با به‌گزین کردن و گردآوری این متون پلی برای برقراری ارتباط دانشجویان با ادبیات سرزمین خویش، بسازم.

فاطمه عرفانی واحد

شهریور ۱۴۰۰